

A doktori disszertáció és szakdolgozatok kivitelezésének követelményrendszere

I. Felépítés, elrendezés:

- **Címlap** (külső és belső) – név, cím, doktori iskolával kapcsolatos adatok;
- **Tartalomjegyzék**, a fejezetcímek, alfejezetcímek oldalszámaival;
- **Szöveg**: fejezetekre, alfejezetekre osztott, címeikkel, alcímeikkel, bekezdésekkel tagolt fő szöveg; lábjegyzetek, táblázatok, ábrák, képletek, stb.;
- **Irodalomjegyzék**, a szerzők nevének ábécésorrendjében;
- **Függelék, mellékletek** (amennyiben szükséges);
- **Kivonat** magyar, román és idegen (angol vagy francia) nyelveken. (*Rezumat; Summary; Résumé*).

II. Terjedelem:

- **dolgozatok**: 20-25 oldal/1600-2200 jel, számítógépen szerkesztve (Times New Roman betűtípus, 12 pontos betű, 1,5-ös sorköz, 2,5 cm lapszél);
- **disszertáció** (címlap, tartalomjegyzék, szöveg, irodalomjegyzék, függelék, mellékletek): 180-220 oldal/2800-3200 jel, számítógépen szerkesztve (Times New Roman betűtípus, 12 pontos betű, 1,5-ös sorköz, 2,5 cm lapszél);
- **kivonatok**: (dolgozatok: 0,5 oldal; disszertáció: 10-15 oldal).

III. Tartalmi követelmények:

1. Bevezetés (dolgozatok: 1-2 oldal; disszertáció: 10-15 oldal)

- a *kutatási téma* pontos megfogalmazása; rövid, tömör kifejtése, tudományrendszeri elhelyezése (tudományterület, szemléletmódok, paradigmák, terminológiai behatárolások);
- a téma tudományos kutatásának *célszerűsége, aktualitása, jelentősége*;
- az *előzetes kutatási eredmények* számbavétele: a) a téma addigi *kutatói* által kialakított álláspontok, érvrendszerek szembesítése; b) a *saját* előzetes kutatások rövid ismertetése;
- a jelenlegi kutatás alapjául szolgáló probléma (*kérdésfeltevés*) tételes megfogalmazása (*tételmondat*); a tételmondat *kulcsszavainak* tisztázása, definiálása;
- a kérdésfeltevésrel kapcsolatos *kutatási hipotézis* felvázolása;
- a kutatási *szándékoknak* és a dolgozat *célkitűzéseinek* pontos megfogalmazása;
- a felhasznált *kutatási módszerek* és *eljárások* felvázolása, megindoklása;
- az elméleti és az empirikus kutatások viszonyának tisztázása.

FIGYELEM! A Bevezetésben ne tegyen a későbbiekben teljesíthetetlen ígéreteket!

2. Kidolgozás (dolgozatok: 15-18 oldal; disszertáció: 150-180 oldal, 3-5 fejezet)

- a kutatási problémát hordozó *kérdésfeltevés* világos, strukturált felvázolása, részletező kifejtése;
- a kérdésfeltevéshez vezető *előfeltevések* tisztázása; a kérdésfeltevést alátámasztó *előzetes kutatási eredmények* részletező tárgyalása; az *eltérő álláspontok* számbavétele, az érvek, érvrendszerek szembesítése; itt fontos: a *történeti átekintés* (*kronológiai sorrendben* való tárgyalásmód) és a *problémacentrikus rendszerezés* (*tematikus tárgyalásmód*) viszonyának és arányainak előzetes tisztázása;
- a *kutatási hipotézis* körültekintő felépítése; az *elméleti tételek* világos, egyértelmű megfogalmazása; ebben a felvállalt *szemléleti-módszertani beállítódás*, illetve a *saját álláspont* pontos behatárolása, alátámasztása és összevetése más kutatási eredményekkel;

- a *kutatási, vizsgálódási módszerek, eljárások* részletező bemutatása, kiválasztásuk megindoklása; a témaválasztás és az alkalmazott módszerek kölcsönös megfelelésének megvilágítása;
- a *kutatás lépéseinek* részletes (leíró, problematizáló) ismertetése (források, adatok, elemzések, rendszerezések, példák);
- a *kulcsfogalmak*, a bevezetett vagy megalkotott új *terminusok* definiálása;
- a fontosabb struktúramozzanatok – leírások, problematizálások, érvelések, magyarázatok, értelmezések, reflexiók – logikai és nyelvi-terminológiai egységekként való kimunkálása, világos elkülönítése;
- a hipotézist alátámasztó szilárd *érvek, érvrendszerek* kidolgozása, elrendezése;
- a szakirodalom *kritikai feldolgozása és beépítése* a probléma felvezetése, kifejtése, az érvek és bizonyító eljárások megalkotási folyamatába;
- a *példaanyagok, illusztrációk* gondos kiválasztása és beépítése a megfelelő helyeken a bizonyítási eljárásokba;
- az *empirikus adatok* szakszerű feldolgozása, értelmezése és felhasználása az elméleti tételek alátámasztására;
- a táblázatok, számítások, képletek, levezetések, grafikonok a legegyszerűbb, legáttekinthetőbb formában való megjelenítése és a gondolatmenet által megkívánt helyre való beillesztése; ellátásuk megfelelő *sorszámozással és magyarázó szöveggel*;
- a *saját álláspont* következetes továbbépítése, a könyvészeti forrásokkal, példaanyagokkal, empirikus adatokkal való rendszeres összevetése a gondolatmenet kifejtésének minden újabb mozzanatában; a kérdésfeltevésnek és a kifejtésnek egyaránt tartalmaznia kell, jól felismerhetően, az *újszerűség, az egyéni hozzájárulás és az eredetiség* mozzanatait;
- a nagyobb szerkezeti egységek végén a gondolatmenet rövid *összegzése*, a továbbhaladás útjainak kijelölése.

FIGYELEM! A *kreativitás nem szubjektív ítéletek hangoztatásában, hanem a saját álláspont kimunkálásában rejlik!*

3. Konklúziók (dolgozatok: 1-2 oldal; disszertáció: 5-10 oldal)

- a kifejtett problémák összegzése;
- az elején felvázolt hipotézis igazolása (illetve a vele szembeállítható lehetséges hipotézisek cáfolása);
- a módszerválasztás helyességének igazolása;
- a saját tudományos eredmények, a probléma kutatásához való egyéni hozzájárulás számbavétele;
- a kutatásból leszűrhető tanulságok megfogalmazása, végkövetkeztetések levonása;
- a kutatás távlatait hordozó nyitott kérdések, továbbhaladási lehetőségek felvázolása.

FIGYELEM! *Arra összpontosítson, amit ténylegesen megvalósított!*

A kivonatok tartalmi követelményei:

- Név, Cím
- Tartalom (Cuprins)
- Kulcsszavak (Cuvinte-cheie)
- A dolgozat fő részeinek szintetikus összefoglalása (*fejezetről-fejezetre haladva!!!*).
- Válogatott könyvészet (Bibliografie selectivă).

IV. A kidolgozás lépései:

- átfogó *tájékozódás* a szakirodalomban, az előzetes kutatási eredmények felmérése;
- a *saját* kutatási eredmények számbavétele a *kutatási terv* megvalósításának adott szakaszában;
- a gondolatmenet szerkezeti tagolását és logikai összefüggéseit felvázoló, a kifejtést irányító *vázlat* kidolgozása és folyamatos továbbfejlesztése a szöveg megírása során;
- a könyvészet részletekbe menő, a *vázlatpontokkal összehangolt* cédulázása, jegyzetelése;

- az *alaptételek* tömör, világos megfogalmazása; a *kulcsfogalmak* pontos, egyértelmű definíciója;
- az érvek, bizonyítékok *csoportosítása* a vázolt probléma csomópontjai körül;
- az empirikus adatok, példák, illusztrációk *elrendezése* a vázlatnak megfelelően;
- a szöveg *megírása* pontról-pontra haladva a vázlat alapján;
- a megírt szöveg **figyelmes elolvasása**: a szerkezeti-logikai hibák kiküszöbölése;
- a szöveg **másodszori elolvasása**: a jegyzetelési valamint a stiláris és helyesírási hibák kijavítása;
- az *irodalomjegyzék, tartalomjegyzék, melléletek* összeállítása;
- a szöveg számítógépes megszerkesztése.

FIGYELEM! Vázlat nélkül egyetlen lépést se tegyen!

V. A kidolgozással járó követelmények:

A szöveg felépítése, a problémák kifejtése:

- a szöveg *arányos* szerkezeti egységekre való tagolása (fejezetek, alfejezetek, bekezdések);
- a szövegegységek tartalmára utaló tömör, frappáns *címek* és *alcímek* fogalmazása;
- a vizsgált probléma erővonalai mentén haladó, egymáshoz kapcsolódó logikus okfejtések formájában építkező *koherens* gondolatmenet;
- a *fő szöveg* legyen feszesen témaorientált, problémacentrikus; a kifejtés ne tegyen felesleges kitérőket, kerülje a leágazásokat;
- a kiegészítő megjegyzések, többletadatok, a gondolatmenetet erősítő idézetek kerüljenek *lábjegyzetekbe*;

FIGYELEM! Ne halmozza és ne duzzassza fölöslegesen a lábjegyzeteket, csak a fő szöveghez szigorúan kapcsolódó elemeket vegye be!

Az empirikus információk feltárása, felhasználása, kezelése:

- ide tartoznak: a közvetlen megfigyelés, interjú, személyes közlés, levelek, sajtóanyagok, kérdőíves felmérés, kísérlet, szövegelemzés, szövegértelmezés stb. útján nyerhető információk, feltárható adatok.

- ezekkel kapcsolatban fontos:

- a kutatási módszer pontos leírása; a kísérleti kutatások vagy gyakorlati kutatások tömör leíró bemutatása;
- a vizsgált téma világos megfogalmazása;
- az adatközlők körének pontos behatárolása;
- az adatgyűjtés körülményeinek (helyszín, időpont, eljárás, mennyiség) pontos megadása;
- az adatok feldolgozási, értékelési és értelmezési szempontjainak, eljárásainak pontos ismertetése.

- alapos megfontolást igényel az arra vonatkozó döntés, hogy mely adatok és milyen formában kerülnek be a fő szövegbe és melyek kapnak helyet a melléletekben, Függelékben; hogyan történik az ezekre való hivatkozás;

- a fő szövegbe csak a kifejtés szempontjából nélkülözhetelen és a szövegtestbe jól illeszkedő adatok kerüljenek be; a más fontos forrásdokumentumok (szövegek, fényképek, levelek, reprodukciók, stb.) (teljes terjedelemben vagy egy reprezentatív részletként), valamint az adatgyűjtés és adatfeldolgozás segédanyagai (kérdőívek, megfigyelési jegyzőkönyvek, stb.) a

Függelékben kaphatnak helyet.

Más forrásokra történő hivatkozások:

- *Levéltári források felhasználása* esetén meg kell adni: a levéltár neve és székhelye; a fond száma és neve; az állag jelzete; a fasciculus száma; az irat száma; az irat címe.

- *On-line újságok, on-line irodalom, on-line katalógusok, on-line referencia források* lelőhelyeit kötelezően meg kell adni, szögletes zárójelek között. Pl. [www.hvg.hu], [www.britannica.com]

- *nem publikált dokumentumra* való hivatkozás esetén a név és a cím után meg kell adni a dokumentum valós állapotát, (s amennyiben lehet, a keletkezés helyét és idejét is). Pl. [doktori disszertáció, BBTE, Kolozsvár, 2008.], [magánlevél, 2008. október 25.], [kézirat];
- *kutatási jegyzőkönyv, beszámoló* esetében meg kell adni a sorszámot és az elkészítés időpontját;
- *testületi beszámolókra* való hivatkozás esetén meg kell adni a testület nevét, az esemény időpontját;
- *médiaprogramokra* történő hivatkozás esetén meg kell adni a médium pontos nevét és a program időpontját (nap, óra);
- *szabványokra, szabadalomra* történő hivatkozás esetén fel kell tüntetni a számát, a megjelenés helyét, időpontját.

FIGYELEM! Minden esetben fontos:

- **az egységes hivatkozási rendszer következetes alkalmazása;**
- **a hivatkozási szabályok maradéktalan betartása;**
- **pontos és ellenőrizhető adatok feltüntetése.**

Idézés, idézetek:

- az idézeteknek illeszkedniük kell a szöveg grammatikájához;
- az idézés legyen *közvetlen*, a tanulmányozott szövegből merítő;
- *másodkézből történő idézés* esetén (ha semmiképpen sem kerülhető el!) a hivatkozásnak kötelezően tartalmaznia kell az „Idézi” megjegyzést és a közvetlen forrást kell megadnia (nem azt, amire az eredetileg idéző szerző hivatkozik);
- csak indokolt esetben idézzünk, s az idézet lehetőleg ne legyen hosszabb egy-két mondatos szövegnél; amennyiben a gondolatmenet ennél hosszabb idézetet követel meg, az idézett szöveget *különálló szövegtestként* jelenítsük meg;
- legyünk tekintettel arra, hogy egy pusztán idézet önmagában még nem érv; idézetek nem helyettesíthetnek önállóan megfogalmazott érveket, bizonyítékokat;
- idézni csak betű szerinti pontossággal szabad; az idézet valamely szövegrészének kiemelése csak a „kiemelés tőlem” megjegyzés kíséretében történhet: [Kiemelés tőlem – V.K.]
- idegen nyelvű idézetek a fő szövegben csak akkor kaphatnak helyet, ha az idézés hangsúlyosan indokolt és az adott idegen nyelvű szövegnek nincs megbízható magyar fordítása; ebben az esetben a dolgozat szerzője *lábjegyzetben* adja meg az idézett szöveg szabad, vagy sajátkezű fordítását, „fordítás tőlem” megjegyzéssel: [Fordítás tőlem – V.K.]
- amennyiben idegen nyelvű szövegre a fő szövegben kevésbé hangsúlyos hivatkozás történik, elégséges a hivatkozott szöveg gondolatainak pontosságra törekvő magyar nyelvű rekonstrukciója, az idegen nyelvű szöveg pedig idézet formájában *lábjegyzetbe* kerül.

FIGYELEM!

Idézzon pontosan és helyesen!

Kerülje az emlékeztetre hagyatkozó idézést!

Az idézetbe ne kerüljön be elírás vagy helyesírási hiba!

A szakirodalom:

- kötelező a szakirodalom *három-négy nyelven* való tanulmányozása (a magyar és a román mellett még legalább egy vagy két idegen nyelven), *arányos* megoszlásban, illetve a *kutatott téma sajátosságainak* megfelelően;
- a *dolgozatok* Irodalomjegyzékének legalább 25-30 címet kell tartalmaznia;
- a *disszertáció* Irodalomjegyzékébe ajánlatos 150-200 címet belefoglalni;
- az *Irodalomjegyzéknek* egyaránt ki kell terjednie a téma *alapkönyvészetére* és az *újabb kutatási eredményeket* bemutató szakmunkákra;
- az *Irodalomjegyzékben* ajánlatos külön feltüntetni:
  - a) *elsődleges* könyvészeti forrásokat; b) a *másodlagos* könyvészeti forrásokat (monográfiák, recenziók, stb.); c) a *harmadlagos* könyvészeti forrásokat (szemlék, kivonatok, beszámolók, stb.);

- a) a kutatott témát hordozó *alapl műveket*; b) a témáról szóló másfajta írásokat („-ról, -ről” szakirodalmat).
- egy *könyvészeti tétel* esetében kötelezően fel kell tüntetni: a szerző neve, a mű címe, a kiadó neve, a megjelenés helye, a megjelenés éve, oldalszám, ISBN szám (nemzetközi azonosító szám), (periodikák esetében ISSN szám);

FIGYELEM! A szakirodalomban minden olyan művet fel kell tüntetni, amelyekre a szövegben közvetlenül vagy közvetve hivatkozás történik!

Az internetes (online) szakirodalom (e-bibliográfia):

- internetről letöltött szövegek szakirodalomként való felhasználása csak abban az esetben fogadható el, amennyiben a vizsgált problémakörnek ténylegesen nincs más szakirodalma, vagy nyomtatásban nem jelent meg, illetve nem érhető el az interneten közzétett szöveg;
- az internetről letöltött szöveg nem helyettesíthet nyomtatásban megjelent szöveget; amennyiben van kinyomtatott megfelelője, a kutatásban azt kell felhasználni, s az irodalomjegyzékben annak az adatait kell feltüntetni;
- internetes forrásból való hivatkozás csakis a pontos *honlapcím* és a forrás felhasználási *időpontjának* a megadásával fogadható el;
- az internetes forrásnak *hozzáférhetőnek* kell lennie a szakirányító és az értékelő bizottság tagjai számára;
- az internetről letöltött könyvészeti tételek lehetőleg ne haladják meg a felhasznált szakirodalom 40%-t.

FIGYELEM! Az internet nem helyettesítheti a tényleges könyvtárhasználatot!

Nyelv és stílus:

- alapvető követelmények:
  - a szaknyelvi *terminológia* helyes használata;
  - a terminológiai egyenletesség, következetesség;
  - a világos, érthető, szabatos, konkrét, egyszerű, tömör fogalmazásmód;
  - a helyesírási szabályok maradéktalan betartása.

VI. Etikai követelmények:

- mások gondolatainak felhasználására a) *szó szerinti idézetek* vagy b) a *mondanivaló összefoglalása* formájában kerülhet sor;
- *idézés* csakis idézőjelek használatával történhet;
- a más szerzők gondolataira, kifejezéseire, szövegeire való *hivatkozás* megköveteli a forrás pontos megjelölését;
- az *adatvédelmi* szabályok, előírások betartása kötelező;
- szigorúan tilos:
  - a *plagizálás, másolás* (szövegeknek, szövegrészeknek az internetről való átvételét/átmásolását is beleértve);
  - a végzett kutatásban rejlő *veszélyforrások, kockázati tényezők* eltitkolása;
  - a kutatási adatok vagy eredmények *meghamisítása*, a kedvezőtlen eredmények eltitkolása;

FIGYELEM! Az etikai követelmények be nem tartása a kutatás érvénytelenítését és a dolgot visszautasítását vonja maga után!

V. Formai, szerkesztési követelmények:

A szövegszerkesztés:

- A gondolatmenet *fejezetekre* való tagolása:
  - minden fejezet *új lapon* kezdődik;
  - a *fejezetcímek*: középre rendezve [14 pontos kövérített (Bold) betűkkel]
  - az *alfejezetek címei*: középre rendezve [12 pontos kövérített (Bold) betűkkel]

- egy alfejezeten belüli alfejezetek címei: balra rendezve [12 pontos kövérített (Bold) és dölt (kurzív/Italic) betűkkel]
- további alfejezetek címei: balra rendezve [normál 12 pontos dölt (kurzív/Italic) betűkkel]
- a fejezetek, alfejezetek *sorszámozására* két lehetőség kínálkozik:
  - **3. 3.1. 3.1.1. 3.1.1.1.; 3.2. 3.2.1. 3.2.1.1.** stb.
  - **II. 1. a. a. β.; 2. a. a. β.** stb.
- *Bekezdések* formázása a program bekezdésformázó lehetőségeinek alkalmazásával történik. (Enter + kijelölés + vonalzón behúzás). (Bekezdésformázásra nem használjuk a Tab-ot!)
- A szövegen belüli *felsorolás*: 1) 2) 3) vagy a) b) c).
- *Táblázatok, képek, grafikonok* középre rendezve, alul, középen sorszámozva és címmel ellátva. Pl. **1. ábra.** *Az alá- és fölérendelési viszony*
- *Kiemelések* a szövegben – dölt betűs (kurzív/Italic) szedéssel; különleges esetben félkövér (Bold) szedéssel; aláhúzást, ritkítást nem alkalmazunk!
- *A művek címei* és *a folyóiratcímek* (a toldalékok nélkül!) a főszövegben minden esetben dölt betűs (kurzív/Italic) szedéssel jelennek meg.
- Amennyiben egy *művön belüli fejezetre* vagy egy *tanulmánykötetben szereplő tanulmányra* történik hivatkozás, a mű, illetve kötet címét dölt betűkkel írjuk, a fejezet vagy tanulmány címét pedig idézőjelbe tesszük. Pl. Heidegger *Lét és időjének* „A világ világisága” című fejezetében...; Mannheim Károly „A kultúraszociológiai megismerés sajátosságairól” című tanulmánya, amely *A gondolkodás struktúrái* című kötetben jelent meg...
- *Az évszázadokat* általában római számokkal szokás írni.
- *Zárójelek* – kerek ( ), szögletes [ ] és csúcsos < > zárójelek használhatók, ahol szükségesek.
- *Idézetek* esetében az *idézőjelek* („...”) használata minden esetben kötelező; az *idézetben belüli idézetet* »...« idézőjelekkel jelöljük.
- Az idézetek szövegébe beszúrt *kiegészítések* szögletes zárójelek [ ] közé kerülnek; a *kihagyások* jelölése: [...].
- *A szerző általi kiemelés* az idézetben belül: [Kiemelés tőlem – V.K.]
- *A kiskötőjelek, nagyköötőjelek, gondolatjelek* különbségtevő használata fontos! Pl. kiskötőjel: Hume-tól; nagyköötőjel: Kolozsvár–Budapest, 112–120; gondolatjel: részeit – azokat).
- *Oldalszámozás* feltétlenül szükséges – fent, középen, arab számokkal.

FIGYELEM!

A szöveg írása közben hagyatkozzon az automatikus szövegszerkesztésre, ne végezzen más szövegszerkesztési műveleteket, ne módosítson beállításokat!

A szövegszerkesztést egységesen végezze el akkor, amikor már a teljes szöveg rendelkezésre áll!

A dolgozat számítógépes megszerkesztése a word szövegszerkesztő maradéktalan ismeretét és helyes felhasználását feltételezi!!!

A lábjegyzetek:

- Lábjegyzetben kapnak helyet:
  - a főszöveg gondolatmenetétől eltérő, vagy a gondolatmenetet megtörő megjegyzések, kiegészítések, magyarázatok, pontosítások;
  - a *számozásos módszer* alkalmazása esetén a könyvészeti utalások, hivatkozások;
  - a felhasznált források megjelölésével kapcsolatos adatok;
  - a hiteles magyar fordítás nélküli *idegen nyelvű idézetek*, amennyiben a dolgozat szerzője az idézetek tartalmát saját átültetésben, idézőjel nélkül beépítette a főszövegbe;
  - a főszövegben előforduló hiteles magyar fordítás nélküli idegen nyelvű idézeteknek a dolgozat szerzője által készített *magyar fordításai*.
- Szerkesztési szabályok:
  - alkalmazzon minden esetben *lábjegyzeteket* és ne *végjegyzeteket*;
  - a jegyzetek számozására használjon *automatikus sorszámozást*;

- a fő szövegben a *jegyzetszám* minden esetben *követi* és nem megelőzi a központosági jelet;

- a fő szöveg szerkesztési szabályai a lábjegyzet-szövegek szerkesztésére is érvényesek.

FIGYELEM! A lábjegyzetek szövegszerkesztését el kell végezni a fő szöveg szerkesztésétől függetlenül!

A szakirodalomra való hivatkozás:

(**Figyelem!** A központosági szabályokat a megadott példák *mutatják!*)

A szerző **két hivatkozási módszer** közül választhat:

A) A „név-év” módszer (Harvard-szisztéma) – A *szöveg között* (a dolgozat főszövegében és a hozzá tartozó lábjegyzetekben is) *kerek zárójelben*, a szerző *nevének*, (vagy az irodalomjegyzékben kiemelt *címszónak*), a megjelenés *évének* (amennyiben az illető szerzőtől több mű szerepel a szakirodalomban), valamint az *oldalszám(ok)nak* a feltüntetésével történő hivatkozás. Pl. (Nagy 1991. 234.), (White 125.), (Lakatos 34, 45.);

- *több oldalra* kiterjedő hivatkozás esetén az első és utolsó oldalszámot *nagykötőjel* kapcsolja össze. Pl. (Eliade 1997. 25–34.);

- *két szerző* esetén mindkét szerző vezetéknevét megadjuk, nagykötőjellel összekapcsolva. Pl. (Schütz–Luckmann 1984. 271.);

- *kettőnél több szerző* esetén csak az *első szerző* nevét tüntetjük fel. Pl. (Hell 2000. 115.);

- *szerzőkollektíva* által összeállított kézikönyvek esetében csak a *könyv címéből kiemelt első szó* (címszó) jelenik meg. Pl. (Politikai 131.);

- több kötetes mű esetében a szerző neve után a *kötet számát* is meg kell adni. Pl. (Polányi I. 224.);

- a *mondanivaló összefoglalása* formában történő hivatkozáskor a *Vö.* (vesd össze) jelölést alkalmazzuk. Pl. (Vö. Duerr 75.); amennyiben nagyobb szövegegység (pl. több fejezet) mondanivalóját foglaljuk össze, elégséges erre a hivatkozott szerző neve utáni zárójelbe tett kiadási évszámmal utalni. Pl. Az élettörténet és önazonosság viszonyát Tengelyi (1998) a következő...

- központosítás a mondaton belül: Pl. ...az élettörténetben önidegen (Tengelyi 1998. 194.) mozzanatokat erősítette meg...

- központosítás a mondat végén: Pl. ...ingázó bér munkásként keresték meg a kenyerüket. (Vö. Bíró 1990. 5–15.) Az állandó bér nyújtotta...

B) A számozásos módszer – *Lábjegyzetben*, a hagyományos jegyzetelési forma alkalmazásával.

- az *Irodalomjegyzékben* megjelenő könyvészeti adatokat (kiadó, kiadás helye, ideje) nem szükséges a hivatkozás alkalmával feltüntetni; elégséges a *szerző nevének* (általában keresztnév nélkül!), a *mű címének* – amennyiben az illető szerzőtől több mű szerepel a szakirodalomban – és az *oldalszámoknak* (adott esetben *sorszámoknak* vagy *paragrafus számoknak*, mellettük zárójelben az oldalszámoknak is) a feltüntetése;

- *két szerző* esetén mindkét szerző vezetéknevét megadjuk, nagykötőjellel összekapcsolva. Pl. Schütz–Luckmann: *Az életvilág struktúrái.* 271.

- *kettőnél több szerző* esetén csak az *első szerző* nevét tüntetjük fel, amelyet [*et al.*] rövidítés követ. Pl. Hell [*et al.*]: *Magyar filozófia a XX. században.* 117.

- *szerzőkollektíva* által összeállított kézikönyvek esetén a *könyv címe* jelenik meg. Pl. *Politikai filozófiák enciklopédiája.* 131.

- ugyanarra a szerzőre (műre) történő *egymást követő* hivatkozások esetén az *Uo.* (ugyanott) jelölést alkalmazzuk. Uo.; Uo. 102.

- ugyanarra a műre történő, más szerzőkre való közbeékelődő hivatkozások után visszatérő hivatkozás esetén az *I.m.* (idézett mű) jelölést alkalmazzuk, a szerző nevének az újboli feltüntetésével. Pl. Kierkegaard: *i.m.* 87.

- a hivatkozásokban a mű címe *dőlt betűsen* (kurzíválva) jelenik meg.

- több oldalra kiterjedő hivatkozás esetén az első és utolsó oldalszámot *nagykötőjel* kapcsolja össze. Pl. Aczel: *Hogyan írjunk esszét?* 14–33.

- A *mondanivaló összefoglalása* formában történő hivatkozáskor a Vö. (vesd össze) jelölést alkalmazzuk. Ha az adott gondolatnak más előfordulási helyeire is hivatkozunk, a „lásd” jelölést alkalmazzuk. Pl.

Vö. Heidegger: *Lét és idő*. 225–232.

Heidegger: *Lét és idő*. 115. Ezzel kapcsolatban lásd még...

- amennyiben a dolgozat szerzője egy témához vagy egy gondolkodóhoz szigorúan hozzátartozó alpművek esetében a hivatkozásokat megkönnyítő *rövidítési rendszert* alkalmaz, a szerző neve és a mű címe helyett elégséges csak a rövidítéseket használni.

FIGYELEM! A könyvészeti hivatkozások módját azelőtt döntse el mielőtt a szöveg megírásához hozzákezdene, és használja egységesen, következetesen ugyanazt a hivatkozási eljárást!

Az Irodalomjegyzék összeállítása: (Szakirodalom, Bibliográfia, E-bibliográfia)

(**Figyelem!** A központosági szabályokat a megadott példák *mutatják!*)

A szakirodalomra való *hivatkozási opciótól* függően **két összeállítási lehetőség** kínálkozik:

1. Aki a „*név-év*” hivatkozási módszert választotta, a következőképpen járhat el:

a) az első sorban: a *szerző teljes neve* [nagybetűvel írt családnév, kisbetűvel írt keresztnév (vagy a keresztnév iniciáléja) (idegen nevekben a családnévtől a keresztnév vesszővel elválasztva; ha a névben iniciálé vagy rövidítés szerepel, ezt a névtől szintén vessző választja el)];

b) új sorban: a *mű megjelenési évszáma*, a *mű címe* (kurzíválva), a mű alcíme (amennyiben van ilyen, kurzív) *kiadó neve*, *kiadás helye*. Pl.

VAJDA Mihály

1992 *A történelem vége? Közép-Európa – 1989*. Századvég Kiadó, Budapest.

JASPERS, Karl

2004 *A filozófiai hit*. Attraktor Kiadó, Máriabesnyő–Gödöllő.

Más példák: LENDVAI L. Ferenc; POPPER, Karl R.; GADAMER, Hans-Georg

- *több mű* megjelenése esetén ugyanabban az évben az egyes művek az évszámokhoz csatolt a,b,c-vel különböztethetők meg. Pl. 1995a 1995b 1995c

- *több szerző* esetén a neveket *három szerzőig* kell feltüntetni; ilyenkor a neveket *nagykötőjelek* kapcsolják össze. Pl.

HELL Judit–LENDVAI L. Ferenc–PERECZ László

2000 *Magyar filozófia a XX. században*. Első rész. Áron Kiadó, Budapest.

- *háromnál több szerző* esetén az *első szerző* (szerkesztő) neve után az [*et al.*] rövidítést kell alkalmazni;

- *szerzőkollektíva* által összeállított kézikönyvek, segédkönyvek esetén a szerző nevét a *mű címe* helyettesíti, a cím első szavát nagybetűvel írva. Pl.

POLITIKAI

1995 *Politikai filozófiák enciklopédiája*. Kossuth Könyvkiadó, Budapest.

- *több szerző* tanulmányát egybegyűjtő *tanulmánykötetek* esetén a szerkesztő (illetve a válogatás készítőjének) neve jelenik meg (*szerk.*) (*vál.*) ill (*ed.*) rövidítéssel. Pl.

FEISCHMIDT Margit (szerk.)

1997 *Multikulturalizmus*. Osiris Kiadó, Budapest.

- *gyűjteményes kötetekben*, *tanulmánykötetekben* megjelent közlemények esetében: a tanulmány szerzőjének neve, a tanulmánykötet megjelenési éve, a tanulmány címe, In a tanulmánykötet szerzője, vagy szerkesztője, a kötet címe (kurzív), kiadó neve, kiadás helye, a tanulmány első és utolsó oldalszáma. Amennyiben a tanulmánykötet szerzője vagy

szerkesztője azonos a hivatkozott tanulmány szerzőjével, akkor másodjára csak *uő*: (ugyanő) rövidítés jelenik meg. Pl.

BAUMAN, Zygmunt

1997 Modernség és ambivalencia. In Feischmidt Margit (szerk.): *Multikulturalizmus*. Osiris Kiadó, Budapest. 47–59.

HABERMAS, Jürgen

1994 A modernség: befejezetlen program. In *uő*: *Válogatott tanulmányok*. Atlantisz, Budapest. 259–308.

- *folyóiratokban* (periodikákban) megjelent közlemények a következő módon tüntethetők fel: szerző neve, a folyóirat megjelenési évszáma, a közlemény címe, a folyóirat címe (kurzív!), száma, a közlemény első és utolsó oldalszáma. Pl.

BRUNCSÁK István

2001 A halott Isten öröksége. *Kellék*. 21. 7–18.

- amennyiben a tanulmányozott mű több *javított* vagy *átdolgozott* kiadást is megért, az adatsor végén kerek zárójelben fel kell tüntetni, hogy a tanulmányozott kiadás sorban a hányadik. A mű címe után ajánlatos megadni kerek zárójelben az első, eredeti kiadás évszámát is. Pl.

GADAMER, Hans-Georg

2003 *Igazság és módszer. Egy filozófiai hermeneutika vázlatja*. (1960). Osiris Kiadó, Budapest. (Második, javított kiadás).

- amennyiben a tanulmányozott műnek többféle fordítása van forgalomban, a mű címe után ajánlatos megadni a felhasznált fordítás fordítójának is a nevét (ford.) megjelöléssel. Pl.

ARISTOTELES (= ARISZTOTELÉSZ)

1992 *Metafizika*. Halasy-Nagy József (ford.). Hatágú Síp Alapítvány, Budapest.

- amennyiben egy kiadványon nem tüntették fel az évszámot, *é.n.* (év nélkül) rövidítést alkalmazunk. Pl.

GADAMER, Hans-Georg

é.n. Szöveg és interpretáció. In Bacsó Béla (szerk.): *Szöveg és interpretáció*. Cserépfalvi kiadása. 17–42.

- amennyiben egy kiadványon nem tüntették fel a kiadó nevét, *s.n.* (sine nomine) rövidítést alkalmazunk. Pl.

VERES Ildikó (szerk.)

2006 *Megidézett reneszánsz*. Hanák Tibor születésének 75. évfordulója tiszteletére rendezett nemzetközi konferencia anyaga. *s.n.* Miskolc.

- meg nem nevezett szerző művére való hivatkozás esetén a kiadvány címét (pl. egy „Munkatársunktól” aláírással megjelent újságcikk esetében) vagy a testület nevét (pl. egy egyesületi közgyűlésen elhangzott beszámoló esetében) kell azonosítóként megadni. Pl.

SZABADSÁG

2007 Faluturizmus Kalotaszegen. (Munkatársunktól). *Szabadság*, 2007. augusztus 22.

- a dolgozat szerzője egy témához vagy egy gondolkodóhoz szigorúan hozzátartozó alapművek mellett a hivatkozásokat megkönnyítő (konvencionális vagy sajátkezűleg megalkotott) *rövidítéseket* tüntethet fel. Fontos, hogy *egységes* rövidítési rendszert alkalmazzon!

2. A számozásos módszer választása esetén az előbbiek annyiban módosulnak, hogy az évszám a kiadási hely után kerül. Pl.

HEIDEGGER, Martin: *Lét és idő*. Gondolat Kiadó, Budapest, 1989.

POPPER, Karl R.: *Igazság, racionalitás és a tudományos tudás gyarapodása*. In Laki János (szerk.): *Tudományfilozófia*. Osiris Kiadó, Budapest, 1998. 107–120.

BRUNCSÁK István: *A halott Isten öröksége. Kellék*, 2001. 21. 7–18.

FIGYELEM! Az *Irodalomjegyzékben szereplő könyvészeti tételek a szerzők nevei szerinti ábécésorrendben követik egymást!*

Néhány tanács a dolgozatíróknak:

- A kutatás kulcsa a helyes és világos **kérdésfeltevés**; a szakdolgozatírásé a **jó vázlat**!
- Mielőtt hozzálátna a munkához, olvasson el figyelmesen néhány kész dolgozatot!
- A jegyzetlapokon, cédulákon folyamatosan és pontosan tüntesse fel a könyvészeti adatokat és oldalszámokat!
- Csak azt írja le, aminek az értelmével Ön is tisztában van!
- Kerülje a fölösleges általánosításokat és ne bocsátkozzék túlzásokba!
- Fogalmazzon egyszerűen, pontosan, világosan!
- Soha ne idézzen pontatlanul és a források megadása nélkül!
- Ne idézzen olyasmit, amit a saját szavaival is meg tud fogalmazni!
- Az irodalomjegyzéket vezesse a szöveg kidolgozásával párhuzamosan, folyamatosan!
- A könyvészeti adatokat a kiadványok címlapjáról írja le, ne a külső borítóról!
- A formai megoldásokban legyen következetes!
- Alkalmazzon mindvégig egységes jelölési és hivatkozási rendszert!
- Következtesen kerülje a plagizálás bármely módját!
- Kerülje a személyeskedést és a moralizálást!
- Legyen tekintettel három követelményre:
  - a) Az **érvényesség** (validitás) követelménye: Kutassa ténylegesen azt, ami a kutatásának a tárgya!
  - b) Az **objektivitás** követelménye: Ne tévessze össze a saját álláspontot a személyes véleménnyel!
  - c) A **megbízhatóság** (ellenőrizhetőség) követelménye: Vizsgálatának az ismételt elvégzése vezessen ugyanahhoz az eredményhez!
- Készüljön el a dolgozattal legalább **két héttel** a leadási határidő előtt!
- Kinyomtatás előtt **olvassa el még egyszer** figyelmesen a szöveget!
- Törekedjék a teljességre, mert csak így láthatja be, hogy a dolgozata miért nem lehet tökéletes!

FIGYELEM!

A tudományos szakirányítóval történő előzetes konzultációk és a szakirányító észrevételei alapján végzett módosítások nélkül leadott dolgozat nem fogadható el!

A felsorolt követelmények be nem tartása a dolgozat visszautasítását vonja maga után!

Dr. Veress Károly egyetemi tanár

Alább következnek a címlapok!

[Disszertáció külső borítója]

**UNIVERSITATEA „BABEȘ-BOLYAI”
CLUJ-NAPOCA
FACULTATEA DE ISTORIE ȘI FILOSOFIE
ȘCOALA DOCTORALĂ DE FILOSOFIE**

TEZĂ DE DOCTORAT

**Conducător de doctorat:
PROF. UNIV. DR. NUME PRENUME**

**Student-doctorand:
NUME PRENUME**

2013

[Disszertáció belső címlapja]

**UNIVERSITATEA „BABEȘ-BOLYAI”
CLUJ-NAPOCA
FACULTATEA DE ISTORIE ȘI FILOSOFIE
ȘCOALA DOCTORALĂ DE FILOSOFIE**

A doktori szakdolgozat címe

Titlul tezei

**Conducător de doctorat:
Prof. univ. dr. Nume Prenume**

**Student-doctorand:
Nume Prenume**

[Kivonat címlapja]

**UNIVERSITATEA „BABEȘ-BOLYAI”
CLUJ-NAPOCA
FACULTATEA DE ISTORIE ȘI FILOSOFIE
ȘCOALA DOCTORALĂ DE FILOSOFIE**

Titlul tezei

REZUMATUL TEZEI DE DOCTORAT

(azon a nyelven, amelyen a kivonat készült)

**Conducător de doctorat:
Prof. univ. dr. Nume Prenume**

**Student-doctorand:
Nume Prenume**